

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad caeterarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: a dohánytöszdékben.

Katholikus lapjaink!

Egy nagyon érdekes könyvben, mely a német katolikusokról szól, olvasom a következőket: „A katolikus sajtó a német klérusnak dícsősége, ereje és remény-sége! Midőn e sajtó hü képét adjuk, egy-uttal az utolsó 20 év vallási eseményeit, a kulturharc felsülését és a szocializmus részleges bukását magyarázzuk meg.“ Nem akarok jeremiádba kezdeni, midőn a magyar katolikus sajtóra gondolok és pedig azért nem, mert már mások ugysis eleget sopánkodtak, csak konstátálom aényt, hogy a katolikus sajtó mai állása a magyar katolicizmusnak szégyene, gyengesége és reménytelensége s ha e sajtó hü képét adnám, egyuttal az utolsó 20 év kudarcait és az egyházellenes törekvések előhaladását magyaráznám meg. A 20 milliónyi német katolikusoknak ma 500 lapjuk van, ebből 300-nál több politikai lap s legnagyobb részük napilap. 1890-ben kilenének előfizető közönsége 20-30 ezer között változott. Ugyanezen évben csak 20 lap volt, melynek 10 ezernél kevesebb előfizetője volt. Az emelkedés azóta folytonos. Természetes, hogy e bámulatos számok óriási munka eredményei.

A mi jóra való restségünket s az agitációra való rá nem termettségünket tekintve, elmondhatjuk, hogy soh' sem érzük el a német katolikusokat. De ha nem akarunk gyámoltalanul, francia módra elpusztulni, végre is lábra kell állítani sajtónkat. Sok papnál és világinál a nem-törődőmség oka a belátás hiánya. Nem értik az új idő szellemét. Nem fogják fel, hogy a mai viszonyok közt minden eszme és irányzat csak annyit ér, a mennyiben a sajtó azt papiros szárnyaira veszi.

Eleven példája ez igazságnak Tisza István bukása. Tisza kihagyta számításából a sajtót. Belemelt a választási küzdelemben ezen hatalmas fegyver nélkül s csufos vereséget szenvedett. Ha a nemzeti küzdelemnek nem állna rendelkezésére egy tekintélyes, ujságtábor, régen elbukott volna. A magyar katolicizmus mindaaig tengődni fog, míg az előfizetők tízezereitől támogatott s olvasott nagy lapjai nem lesznek. De hát mit ér minden konstátálás és bizonykodás, ha e nagy tömeg nem mozdul meg? Mit ér a veszkialítás, ha még papi házakban is ott látjuk a keresztényellenes, vagy szintelen sajtót? Ha olyan dignitáriusok is, kik évenként ezeket raknak zsebre az egyházi vagyomból, az *Ujság*

című szabadkőmives papirotra küldik be hűségesen az előfizetési pénzt, a kath. sajtó pedig éhen veszhet miattuk! Németországban az eleven kath. közérzés vihara lesöpörné helyükről szellemi kiskoruságban szenvedő egyéneket.

Azokban sem az öntudatlan tömeg, sem a kriptába való elmaradt alakok nem tarthatnak fel bennünket a kath. sajtóért való küzdelemben. Jól tudjuk, hogy vele áll, vagy dől a magyar katolicizmus. E tudat világosságával ajánljuk mindazoknak, kik előtt szent és drága a magyar kereszténység ügye, hogy dobják ki házukból a keresztényellenes, vagy szintelen lapokat s fizessenek elő a keresztény Magyarországra nyitlan sikra szálló ujságokra. Ne tévesszen meg bennünket, hogy néha napján ezek is hoznak egy-egy keresztény igazságokat tartalmazó cikket: ez csak a kath. előfizetők megtartása céljából, tehát üzleti érdekből történik. Az utolsó lapokat kell megnézni, amelyekben vígan folyik a prostitucio, az emberhas kereskedés.

Aki napilapot járát, annak bátran ajánljuk eleven kath. napilapunkat az *Alkotmányt*. Azt mondják, hogy nem elég tartalmas. Hírek tekintetében teljesen megállja a helyét s ami kifogásolni való még

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A magláji hős.

Irtá: DR. BÁRDOS JÓZSEF eszt. r. tanár.

(Folytatás.)

IV.

Galiciából az 1866-ban kitört olasz-porosz háború mozgósítása hozott engem is ki.

Tarnopolból indult ki ezredünk a mozgósítás hírére. Végigmarsoltunk a Jengyel Kárpátok alján s Bilecz-Bialánál értünk Szileziába; innét Szilézián keresztül Misteck-Friedelknél Morvaországba. Erőltetett menetben vágtunk keresztül Morvaországon, s végre Landskron és Rothwasseren át belovagoltunk Csehországba.

Az ellenséges porosz hadsereg az Óriás hegyeken át betörvén északi Csehországba, csakhamar összemértük kardjainkat ellenfeleinkével. Ezredünköt a negyedik hadtestbe osztottak be, s hadtestparancsnokunk Festeticz Tassiló gróf tábornagynak volt.

A döntő, königgrázi csatát megelőzőleg részt vettem — ekkor már mint főhadnagy — a königinholi és a trautenauai kisebb csatákban. Az örökké emlékeztetes königgrázi csatában a negyedik hadtesttel Chlumot védelmeztük, mely a csatát középpontja volt. Ott vívtuk a leghevesebb harcot reggeli négy óráig egész délután felőtig. 1866. július 3-dikát megelőző napon a sadovai erdők magaslatán állottam egy szakasszal előrsi szolgálatban egész a csatának reggeli négy órájáig.

Azon a helyen — úgy hajnali négy óra tájban — mi reánk történt az első puskas lövés

és innét fejlődött ki tovább a rettenetes ütközet. A puska golyók zaporából a csata folyamán fél század huszárral a chlum magaslatra rendeltek egy ágyúútat ledezetéül. A pontrol, melyen álltunk, az egész csatateret betekinthetjük.

Az ütegek a sadovai erdőt árasztották el „sröpsfennel“ és más lövegekkel. A sadovai erdő a gyilkos „gyütös“ puskákkal felfegyverzett porosz gyalogsággal volt tömve. Ezredünk négy százada Degenfeld Kristóf gróf — akkor ezredes — parancsnoksága alatt a chlum magaslat és a sadovai erdők között elterülő völgyben előttünk volt felállítva úgy, hogy ütegeink teletűk lövöldözött át az erdőben tartózkodó poroszokra.

Egyszerre lövöldözés közben, ez erdő egyik sarkánál, az erdő szélén egy zászlóalj gyalogságot láttunk kibontakozni, melyet első tekintetre a velünk szövetséges szász királyi hadsereghez tartozónak véltünk, annál is inkább, mert időközben az ágyútüzelés beszűntetésére is rendelkezést, illetve jelzést kaptunk.

Ugyanezeker ezredünköt Fischer örmester vezetése alatt Degenfeld ezredes parancsára egy öt lovasból álló csapatot rendeltek ki, hogy meggyőződjenek, vajjon az erdő szélén kifejlődő zászlóalj tényleg szövetséges szász csapat-e, vagy ellenség? Fischer örmester egész közelre odalovagolt a csapathoz. Mi az ütegek mögül a magaslatról néztük messzelátóinkkal, mi lesz a kényes kiküldetés eredménye. A huszárörmester a négy-szögben formálódott csapat szélén álló termetes vezénylőt tisztet s szavakkal szólította meg:

— Sind die Herren Sachsen, oder Preussen? (Szászok uraim önök, vagy poroszok?)

Mire a tiszt így felelt:

— Wir sind Preussen. Ahsitzen! Waffen ablegen! (Poroszok vagyunk. Leszállni, fegyvert le!)

Fischer erre rögtön megfordult embereivel; lovaikat megsarkantyúzták s vissza akartak vágatni. De a poroszok sortüzet bocsátottak utánuk, s a huszárok leterültek. Fischer örmester lova öt golyót kapott, ő maga pedig vállsontja alatt és fölött egy-egy lövést. Így száguldozt vissza megsebesülve — egyedül lovalával az ezredes elé s

miig jelentését, hogy:

— Meldé gehorsamst, das sind Preussen, keine Sachsen, — átadta, lova összerogyott. Az örmester sebeit pedig azután nagyjából bekötözték.

Ere rögtön folytattuk a gyilkoló ágyúzást az ellenséges csapatra és a sadovai erdőre, hol oly iszonyu pusztítást vittünk véghez, hogy még a fák is halomra dőltek.

A sadovai erdő a legöldöklőbb és legborzasztóbb harcra volt a színhelye: úgy hullott ott az ember és a ló, mint kasza előtt a fű. Egyik ezredet és dandárt a másik után, küldték a porosz gyalogság ellen, mely egy talpalatnyit sem engedve tartá megszállva az erdőséget; de alig néhány perc, s a támadók el voltak seperve a „gyütös“ fegyverek golyózáporától. Ujabb és újabb csapatok váltották fel egymást egészen délután négy óráig. A heves harc nőtőn nőtt elkeseredésében. Ezrek és ezrek maradtak ott holtan és sebesülve a csataterén; s leirhatatlan az a pokoli durrogás, melyet az egymás ellen küzdő ágyúk bömbölése okozott.

Ezredünköt is borzasztó veszteség érte Königgráznál és rengeteg áldozatot hagyttunk ott. A feladatunkon egyik legborzasztóbbja jutott e csatában osztályrészemül. Ágyufedzetként állani egy teljes napon keresztül az ágyúutak mögött, ahova az ellenség tüzerégre szakadatlanul hajigálta a mi ágyúink elnémitására jól irányzott lövegeit; mondhatom, nem óhajtható helyzet volt. Inkább meggy a huszár száz nyílt roamba, mint kiálljon egy ily ágyufödözetet.

van rajta, az rövidesen meg fog szünni, csak a kath. közönség tevé meg kötelességét. Előfizetési ára évi 28 korona. Tanítóknak 20 korona kedvezményes áron is megküdlik. Megrendelhető Budapesten Szentkirályi-u. 28. sz. alatt.

Akinek 2 filléres lap kell, vegye az *Ujlatot* melynek színvonala össze sem hasonlítható pesti krajcáros lapok gyárilag készült, lelket metelyező tartalmával. Ujlaban valami *Nép* nevű szabadkőműves lapocskával szórják tele a várost: szerkesztője Kadosa Marcell nevű szabadkőműves zsidó ügyvéd. Ne engedjük be házukba e gonosz célokat szolgáló, gyermekeink s magunk lelkét megmérgező utcai szemetet.

A néplapok közül ajánljuk a *Husár* Károly kitűnő szerkesztésében megjelenő *Néppárt* című kath. hetilapot. Ára egész évre 3 k. 60 fill. Megrendelhető Budapesten IV. Ferenc-József-rakpart 27. sz. alatt.

A sok mindenféle szintelen ifjusági lapok helyett adjuk gyermekeink kezébe a páratlan szépségű *Zászlókat*, melynek ára egész évre 2 kor. Kiadja a *Regnum Marianum* Budapesten Damjanich-u. 50.

Most, az újév kezdetén, ez előfizetésekre megújításakor, tarrsuk lelkiismeretheli dolognak annak eldöntését, hogy miféle újságra adjuk pénzünket? Minden fillér, amit keresztényellenes, vagy szintelen lapra adunk, ellenségeink erejét növeli és sorvasztja saját erőnköt, mert hiszen minden egyes ilyen lap kath. házban a kath. lap helyét foglalja el. Lássuk végre tisztán, hogy minden bajnak, gyengeségnek, erkölcsi súlyedésnek végső oka a lelkiismeretlen és erkölcstelen sajtó pusztítása. Csak úgy vivhatunk győzelmes harcot a sötétség hatalma ellen, ha erőssé tesszük e legmodernebb, győzhetetlen fegyvert: a kath. sajtót.

A csata teljes hevében, midőn már-már azt hittük, hogy a magát mindekkorig keményen tartó porosz hadsereg ingadozni kezd, egyszerre délután négy óra tájban a csataterre érkezett a porosz trónörökös mintegy 30-35 ezer emberrel. Jobb szárnyunkat megtámadva, megjelenése a végzetes csata eredményét a porosz fegyverek javára döntötte el s egész hadseregünket visszavonulásra kényszerítette.

A gyalogság reményes futásban tört ki s egyik ezred a másikak keveredtet össze. Az üldöző ellenséggel szemben annak feltartóztatására a mi ezredünkből is négy század rendelkezett ki, s e nehéz feladat teljesítése közt kétszáz bajtársat hagytunk ismét a csatateren.

A legnagyobb veszedelem a visszavonulás alkalmával az Elbe folyónál érte seregünket, mert kevés volt a hid s a visszavonulás zavarában ismét ezrek és ezrek veszttek a folyóba. Ágyúink közül csak három menthettünk meg ütegeinkből öt ott vesztett. S minthogy a tüzezők mind elhullottak, e három is nagy keservesen saját lovainkkal kellett elvontatnunk. A lovassság a hid mellett a folyamon keresztül usztatva menekült, de még ott sem voltunk biztonságban a porosz fegyverek utánunk küldött golyói miatt.

Az általános visszavonulásnál, mielőtt az Elbéhez értünk, rábukkantam a sok menekülő között a sebesült Fischer őrmesterre, ki csak gyalog volt. Felismervem őt, felvettem erős lovamra a nyeregbe s néhány huszár segítségével — lovam kitűnő uszó lévén — szerencsésen átusztatunk vele az Elbén.

(Folyt. köv.)

Szociáldemokrata örjöngés.

Ez gyenge szó, annak jellemzésére a mit a szociáldemokrata „Népszava” karácsonyi számában elkövetett. Veszett ebként vérben forgó szemekkel tajtékzó szájjal mar végig intézményeket, személyeket, igazságokat szóval műndazt, a mi keresztény. Mintha csak félténé szellemi rab-szolgáit a karácsonyi hangulat, megnyugtató és fölemelő hatásától; mintha csak attól tartana, hogy a szivekbe lopodzó béke nyoman eselleg jobb belátás fakadhana az elmékben. A szociáldemokracia feltűhet még a lucida intervallaktól — a világos pillanatoktól is, ezért szítja a szeretet és béke ünnepeit még magasabbra a gyűlölet lángjait. A karácsonyi talán észbe juttathatná a munkásnak, hogy az emberi jogokat nem a francia forradalom véreibe hirdettek ki először, se a szociáldemokracia jakabjai, hanem az a bethlehemi Kisdéd, s hogy e jogokért senki sem tett és szenvedett többet mint annak isteni alkotása: a kereszténység — azért a ragalomnak minden mocskáit szőrja erre az intézményre, hogy megtaltassa és meggyűlöltesse.

Az egész számnak alaphangját *Sizmadia* Sándor *Mindörökké* című költeménye adja meg. Valódi mítoschet tanatizmussal hirdeti, hogy minden szenvedésnek és bajnak egyetlen „oka a pap, ének meg az orgona.” (!!!) A hit szerinte buitt a sarba sülyeszt, az imadság ostobaság, mert nincs is Isten.

„Imátek fölszall? De merre hova?”

Ha eg nincsen, hol van az Isten?”

Es ezt ugyanaz a *Sizmadia* írja, a ki a Csuhasok című röpiratában farizeusz szemforgatással azt írja, hogy a szociáldemokracia nem a vallást, hanem csak a csuhasokat támadja. Ezt jó lesz megjegyezni.

Hasonló tónusban vannak megírva a foliáknak és a melletteknek összes cikkeit es versei. A ragalmaknak, vakmerő hazugságoknak es rossz akarati fordításoknak ekkora halmazat meg nem olvastam. A szemnyápnak minden sora eg a kereszténység iránti gyűlölet. „A kereszténység es a műveltség” című cikk írja pl. egyszerűen letagadja a kereszténység összes kulturális érdemeit. „A tudósok, írók, művészek nagy csapatja, a kik a műveltséget mind a mai napig teljesítették . . . többnyire eretnekek, vagy Jakab eredetűek (!!) voltak.” A kereszténység érdeme szerinte csak azok a véres háborúk, melyeket a keresztény egyház tanatizmusa es romlottsága okozott” . . . „a tudományok orokos üldözése” (!!) . . . es az, hogy „az alsobb neopozitívalok elől meg az elemi tudományok megszerzesének lehetőséget is elzárták” . . .

Valóságos istenkáromlás, a mit Jezus személyével üz. „Karácsony ejelen” című költeményben Jezus látogatást tesz a verselő-jakabnal es ez lapt célmisségehez hűen mindjárt megintertülvölja a Mestert származasa es letamadasa felől. A jakab elődjaja kérdés alakjában Jezus felől véleményet. Jezus nem lelel, csak az arcan lepergő könnyesepp mutatja, hogy a verselő-jakabnal igaza van.

Egy másik ocsmany verselmeny a Boldogság Szűzet dobhaja meg piszkos tantázaja sarával. Egy további cikkben pedig leszólja a házasságot es hirdeti a szabad szerelmet.

A sok istenkáromlás, fordítás es vakmerő rágalnak melett azonban mulatságos részletre is találunk. A *„Keresztények vagytok?”* című cikkben pl. a jakaboknak egy egészen új tpusával ismerkedünk meg es ezt úgy nevezhetők, hogy *evangélisták, vagy szentes jakab*. A cimbén feladott kérdésre ez a kis jakab ugy lelel, hogy nem vagyunk már keresztények. Es aztan bizonyít. Halljuk csak, mert nem vagyunk: Először fölállítja a tételt: „Keresztényeknek mondjatok magatokat, mert lemozsoljatok az innakat, mikre szűleitek tanítottak, mert eljartok a nisekre es az áldásra, mert gyontok, alkotok es a katolikus szertartásnak minden egyebb szabályat lelkiismeretesen megtartjátok. De azt hisztek — kérdi a szentes jakab — ez elég, hogy keresztényeknek nevezhessetek magatokat?”

Igaz van kis jakab, de nem usság, a mit mond, ezt regóta hirdeti minden pap a szószék-ről, hogy a kereszténység nem állat tisztán a külső vallási gyakorlatokból, hanem ahhoz szük-

séges az igazi keresztény élet is. De a kis jakab nem erre buzdítja olvasóit, neki egész külön, nyakatekert logikaja van. Ti nem lehetek keresztények — mondja — mert akkor Krisztusnak első es legősintébb hívei sem lehetnének azok. Mert azok nem gyónták, templomba nem jártak, nem is voltak papjai, sem püspökeik (!!!) Az első lelkészek akkor jelentek, mikor a keresztények véres üldözése veget ért, akkor hozták be a misét, gyóntást es az áldást (!!) Vagyis egészen ugy tettek mint a vezér jakabok szoktak tenni, ha véres áldozatról van szó, akkor ellatlanak. Kis jakab on nagy ravasz! Ön elhallgatja vagy inkább eltagadja, hogy Nagy Konstantinog az egyháznak mar több mint 30 papaja volt, s ezeknek több mint 4 része vértanu, hogy az apostoloiktól kezdve voltak püspökök es papok, a kik már a katakombakban is misétek es prédikáltak, es a mit hirdettek azért életüket is oda adták, mint egy Szt. Ignac, Szt. Pulykarp, Cyprián, Irén, Lörinc stb. mindannyan püspökök es papok.

De az evangéliumos jakabának bliktri a történelem, neki egész külön történelme van.

Jezus tanítását is jobban ismeri mint mi. Jezus „hisztán es világosan megmondotta, hogy minden hívő egyetlen vallásos szertartasa (!) egyetlen maja (!) a miatyánk legyen, a melyet mindenki *csendesen a sobijátán* végezzen el.”

Tehat ne menjen templomba!

Azután Jezus szerette az igazságot es gyűlölte az igazságtalanságot, tehát ugy konkludál az evangéliumos jakab, Jezus akarta a vagyonszétosztást. Ez az Isten országa, amelyről Jezus „álmódott”, ez a „lelke, a lényege, az igazi szent es halhatatlan része a kereszténységnek.” Azért ő „a szociáldemokrata párt tagja” azt mondja olvasóinak: „Legyetek keresztények, ti munkások, de legyetek azok a szó igazi nemes értelmében” . . . vagyis a jakabok által megreformált evangélium értelmében!

Azutan keneteljes hangon vigasztalja híveit, ha a szociáldemokraciáért szenvedniök kell, hiszen „Krisztust sem hallgattak meg.” („Csak úgy nevezhetitek majd joggal Krisztus követőinek magatokat es erheltek el a cét, ti i. a vagyonszétosztást) amely előtte lebegett es a melyért ő es ezer vértanu örömmel ment a halálába.” (!!) Jezus magá mondta: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságot, mert azoké a menyeknek országa!”

Tehat Jezus es a vértanuk (a kik között számtalan papa, püspök es pap van) a szociáldemokraciáért küzdöttek es szenvedtek, az igazi keresztények nem mi vagyunk, hanem a jakabok, es a ki a szociáldemokraciáért szenved, annak nemcsak beremelésre es egyéb földi jókra van kilátasa, hanem még a mennyországóra is. Ezt ígéri az evangéliumos jakab.

Hát akadna-e ezek után, akinek nehezére esnék a pártadó fizetése es a Népszava járatasa?

(Sakhogy a logika körül egy kis hiba van! A szentes jakab elfelejt, hogy ugyanezen lapnak 1-es oldalán az áll, hogy nincs Isten, se mennyország; a 2-on pedig azt olvasom, hogy „Jezus Krisztus tanításának egyáltalában nincs követője a földön, ha csak egy pár félbolond rajongó nem, akit azonban közköltegen kell táplálni, hogy hite melett éhen ne vesszen . . .” a 18-ikon pedig azt hirdeti, hogy a keresztényeknek nincs semmi érdeme, csak átka volt az emberiségnek.)

Mit szól ehhez az evangéliumos jakab? Semmit. Neki bliktri a történelem, a logika sőt maga az igazság: neki az üzlet minden. Tovább hazudik es ámit. A fő, hogy elhiggyék a mit ír. Az a szegény nép pedig nem gondolkozik, nem látja az ellenmondásokat, nem lát át a bányu szofizmiák ködén, hanem vakon hisz annak, a mit nyomatásban olvas; hisz, mert nem világosítja föl senki.

Vajon meddig tart még a mi indulenciánk a szociális mozgalommal, főleg a jó sajtóval szemben? Meddig tűrjük még, hogy a gyárfurt gazemberek kizsákmányolják a nép hiszékenységet es nyomoruságos anyagi helyzetét?

Mikor végig olvastam azt a 32 oldalas számot, melyet potom 6 filléért vesztegetnek, önkéntelenül is az apokaliptikus bestiára gondoltam. Csak pokoli lelkiület képes ennyi szemérmetlen hazugságra, s ily sötét gyűlöletre. Ertem e gyűlöletet. A szociáldemokracia ösztönszerűen érzi, hogy neki csak egy komoly ellensége van: a

katholicizmus. A protestantizmus ingadozó és határozatlan hit és erköstanában nincs ellenálló képesség — amint ezt Németország példája mutatja. S azért teljes dühbel a kath. egyházra veti magát. Fegyvertársai a gyűlölet, az érzéktiség és minden nemtelen szenvedély, s ezek segítségével remél erőt venni az egyházon. Ez ugyan nem fog neki sikerülni, de sikerülhet neki számtalan szerencsétlen áldozatot letépni az egyház kebeléről, ha nem értjük meg az idők jelét.

Keresztény munkások nyiljanak föl végre szemeitek! A Népszava karácsonyi száma meggyőzhet benneteket arról, hogy egy hazátlan és istentelen bandának prédája letettek. Aki még ezután is meri hirdetni, hogy a szocialdemokrácia nem a vallást, hanem csak a csuhásokat bántja, az vagy a felelőgyára esett, vagy maga is képmutató huncut.

Dr. R. T.

Árpádfürdő.

Egy régi óhaj, egy nagyfontosságú szükséglet nyer kielégítést a bucsuzó esztendő utolsó napján.

Az Árpádfürdő, városunk ezen legmodernebb alkotása holnaptól kezdve a közönség tulajdonába megy át.

Talán felesleges is volna róla bővebben szólni. Hiszen a város és vidéke szemel előtt nőtt fel. Kedves meglepetés volt, mikor az eszme megszületését üdvözölhettük s alig volt Fehérvárra jutni, a kinek figyelmét az építés fázisai kikerültök volna. A nagyszabásu alapozási munkálatok mindenkinek érdekfűzősét felkeltették, örömmel láttuk a napról-napra emelkedő falakat, aztán szinte türelmetlenek voltunk, mikor a díszítés aprólékos munkálatai szinte csigalépekben tudták csak kifejezni az épület idomait. S meddig kellett várjunk, míg a kívülről kész épület belső részletei végre teljes díszükben állhatlak rendeltetésük elé.

S most a régi romok helyén, az ős Székesfehérvár omladékaí fölött büszkén emelkedik ki a modern világ egyik életbevágó alkotása. Az éveken keresztül vajdud eszme másfélesztendő kitarító munkája alatt tetet öltöt.

Örömmel és büszkén említhetjük, hogy Magyarországon nincs má egyetlen fürdő, amely a legújabb, előcsarnok és modern kiállítás tekintetében az Árpádfürdővel a versenyt kiállhatná. Nagyobb-szabásu léthet, de kényelmesebb, elegánsabbak egyik sem.

Pénzüntézeteknek, melyek a felépítés nagy munkájába belevágtak s azt keresztül viték csak cismeréssel és köszönettel adózunk. A közönségtől kapták s a közönségnek adják vissza a tókéit, a melyet az Árpádfürdőbe befektettek. Mert, hogy a befektetők töke nem fog busás kamatot hozni a részvényeseknek, azt előre láthatjuk. Az a közel félmillióny összeg, amelybe a díszes alkotás került, — lehetetlen — hogy a mi körülményeink, viszonyaink, városunk lakosságához mérten más jövedelemmel kecsgethessen. Ez azonban nem okoz aggodalmat a vezetőségnek. Söt épen ez a legfontosabb és leglicsérűdőbb, hogy ezen áldozatokat — ha nem is egészen — de meg akarta hozni a részvénytársaság, mert Székesfehérvár és környéke közönségének javára áldozatot akart hozni.

A sajtó képviselőinek tegnap mutatta be Hübner Jenő építész, a tervező, Hübner Károly takarékpénztári igazgató és dr. Schlamadinger Jenő az új fürdőt.

A ki az Árpádfürdőhöz közeledik, s a csinos épületet megpillantja, önkéntelenül erre a szóra nylik az ajka: *ejnye de kedves!* Ez az egész épületnek a jellemé. Csinos! és kedves! Határozott építészeti stylum hiába keresnénk benne. A ki az arab építészett remekét a spanyol földön látta, az Alkazárt, vagy az Alhambrát, ott keresi az első reminiscenciákat. A dísznek, a csinoságnak a gömbölyü vonalaknak egymásra halmozása. Három részre van tagozva, közepben a kupola gömbölyü feje emelkedik a két előrenyúló kar fölött. A két oldalt dísztelenedő épületre talán jobb ha nem is tekintünk s bizunk a szép jövedőben, mikor az egyiknek jelenlegi s a másiknak jövedő tulajdonosa a művelt urali tulajdonos józleése szerint egy-egy csinos épülettel fogja gaz-

dagítani városunk ezen egyik legforgalmasabb utcáját.

De lépjünk be az előcsarnokba. Ismét csak ezzel a jelzővel jellemezhetjük: nagy, on csinos, nagyon kedves! Csupa barátságosság az egész. S innen, mintegy központból legkönyebben átkerülhetjük az egész épületet.

Balra a porcellán kádfürdő — egyenkettős káddal, villanyfürdővel, nagy medencével családok számára — mind eloszobával — mintegy pihenővel — a legdíszesebb, legelegánsabb kivitelben — falak es padozat porcellanburkolattal. Jobbra a kupolacsarnokból a keramitfürdő az előbbinél valamivel egyszerűbb kivitelben, fülkékkel, a falakon es a padozaton keramitlapburkolattal. Mindkét csoportban egy-egy varakozó, vagy a távozás előtt pihenni akaro közönség számára kellemes tartózkodási helyük szolgál.

Szemközti a kupolacsarnok bejárójával egy folyosószerű előtér adja meg a gőzfürdőbe direkte — a hidegyógyintézetbe jobbra — a nyílt nyári uszodába balra — irányt a összekötöttest.

A gőzfürdőbe az előcsarnokból a tent emeltet kis előtérrel keresztül juthatunk — midőn is a belépes az öltöző-vetkőző teremben történik — mely két emeletsorban elhelyezkedő 67 kabinjával (Nyáry Gábor asztalos szép munkája) előkelő, — jól világított es kényelmes csarnok — mely kiinduló es végpontjának szolgál a gőzfürdő egész forgalmának.

Ezen öltöző-vetkőző helyiségből a bejáróval szemközti ajtó egy elutolsó helyiségbe vezet — hol a kötelező fürdéselőtti letussolás történik. Innen a nagy medence kupolás helyiségbe jutunk — mely nyolcszögű es pompás felvilágításban vegződő kupolájával — az ezen helyiséggel 2 hatalmas márványoszlopos nyílással összekötött langyos medence helyiséggel együtt igen szép belső perspektivikus hatást nyújt — midőn meg a kellemes szemekben összeállított üvegablakok, felvilágítók csak emlík a benyomas nagyságát. Szemben a langyos medence-helyiségből szintén szép perspektiva nyílik mert az egész kupolacsarnokba tekintünk es látjuk a két kis hűvos medence nyílásait, melyek igen előkelően illeszkednek bele az egész korvonalba. — Maga a nyolcszögű nagy melegmedence 5.40 m. hosszú es széles, lépésoszerű kiképzéssel, melyben 32^m R. víz van állandóan, továbbá az egy oldalon tekörő langyos medence 6.25 m. hosszú es 4.50 m. széles, lépésosíval állandóan 27^m R. vízzel, végül a 2 kis melegvögletes hűvos medence állandóan 20 es 22^m R. vízzel kepezik a gőzfürdő bazisát — hol is az igen szép, absolut jó es itt ezen fürdőnci ilyen minőségben először alkalmazott elefántcsontszíni keramit-burkolat minden előnyével találkozunk.

A melegvízmedence helyiségből egy vasajtó jobbra a forrógőzkamrába vezet. A langyosmedence helyiségből egy vasajtó egy folyosóra mutat, melyen először a szárazlegkamra — továbbá 2 dörzsölő helyiségbe vezet, mely ékes es kiváló felszereléssel tünik ki es kapcsolatban van hidegvízmedencehelyiséggel — hol a medenceben állandóan 11.5^m R. víz van.

Határos ezen helyiséggel a leszártó helyiség és a borbélyműhely, honnan a nagy pihenő terembe juthatni, mely helyiség kedves alakjai, szép berendezésénel fogva igen kellemes tartózkodási hely. Ezen pihenő terem közvetlen összeköttetésben van az öltöző vetkőző helyiséggel — hova tehát a fürdőző a teljes kör eszköze után visszatér. Az öltöző es vetkőző helyiségben két mellékhelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Az előcsarnokkal csatlakozó folyosószerű előtérből jobbra egy kis világos udvaron keresztül a vizgyógyintézetbe juthatunk, melynek bejáró része a kabinokkal, a gőzfürdő nagy öltöző es vetkőző helyiségből elalaszta hasítottat ki, honnan magába a gyógyhelyiségbe jutunk, mely a modern vizgyógyászat minden kellekével fel van szerelve es formájában is csinos kiképzést nyert.

Balra a fenti folyosószerű előtérből 2 egymástól díszes kapuzatszerű nyílással elvalasztott világos kis udvaron keresztül a nyílt nyári uszodához érkeztünk. Az uszoda 10.00 m. széles es 20.00 m. hosszú betonmedencéjével, felső-alsó csinosan összeépített kabinsorával (66 kabinnal), a napfürdő számára csinosan összeépített es faragott oszlopokon nyugvó emelt részzel, tusso-

lökkel, mellékhelyiségekkel megadja mindazon kényelmet, melyet mint modern nyílt fürdőtől megkívánhatunk. A körítő falak díszesebb kiképzése csak emeli a tartózkodás kellemességét.

Kijáró a csatornapartra az alsó kabinsor magasságában van előterrel, pénztári fülkével — hogy a hozzáférhetés nyári időben direkte az utcáról, ne csak a fürdőn keresztül is meglegyen.

Az uszodából es keramit kádfürdős részéből megközelíthető a gőzfürdő talajánál 2.60 méterrel alacsonyabban fekvő gazdasági udvar, mely körül csoportosulnak a gazdasági épület, melyben a földszinten a mosókónya, a szárítóhelyiség, a ruharaktár, az accumulator-kamra, fent az üzemvezető es egy fürdőszolga lakása, a padláson a vízzel való ellátást eszközölő 2 nagy vasbeton vízmedence, a pincében raktárhelyiségek vannak. Továbbá a szénraktár, kazánház (2 db. Corn-wall-kazán), a gépház (gőzgep, szivattyúk, dynamóval), műhelyszobával csoportosulnak.

A 27 m. magas kémény es a felső 4.00 m. átmérőjű 7.00 m. mély falazott tartály es 107 méter mély 32 cm. belsővel ellátott artézi kut, mely a fürdőhöz a vizet szolgáltatja, szintén a gazdasági udvaron megfelelő helyen vannak.

A csatornapart fölöl egy díszesebb ácsolt kapuvál ellátott kocszi bejáró vezet ezen udvarba — mely part felüli homlokzat kiképzés díszes nyers téglá modorban nagyon karakterisztikusán de mégis csinosan adja a fürdő ezen részének a gazdasági épületrész jellegét.

Ez volna naggyából az Árpádfürdő leírása. A ki azonban valdó fogalmat akar róla alkotni: tekintse meg s meg fog győződni, hogy Székesfehérvár városa egy nagyon szép intézménnyel gazdagodott.

ÜJDONSAGOK.

Mélyen tisztelt előfizetőinknek es olvasóinknak boldog új évet kíván

a Fejérmegyei Napló szerkesztősége es kiadóhivatala.

— Karácsonyi ünnepélyek.

A palotavárosi Szent Alajosról nevezett kisfaludi ovoda egyesület intézősége saját helyiségében f. hó 24-én d. u. 4 órakor fényes karácsonyi ünnepélyt rendezett, melyen több mint 100 gyermek vett részt s melyen fiuknak es leányoknak nagy játékszerek lettek kiosztva. Az ünnepélyen a termeket zsúfolásig megtöltő közönség vett részt az apró csemétek szüleit s a gyermekbarátok nagy örömeire szobbnél-szebb szavalkatokkal, énekekkel hódoltak a kis Jézuska születésének emléktünnepén. Vásárhelyi Teruska bevezető versében élénk hanglejtéssel üdvözölte a megjelent szülőket es vendégeket. Krencz Ignác kánonokot mint az intézet védnökét Laky Ilonka üdvözölte s azt kívánta, hogy még 100 karácsonyi ünnepélyre jöjjön el. Nyári Béla K. Horváth István plebánost, az intézet igazgatóját es az intézeti előjárókat üdvözölte hatásos versikében. Imre Vincus — dilettáns ovodás — kedves selypítő hangon a kis angalkához mondott verset, hogy hozza már a ragyogó karácsonyfát, meg aztán ezüst csengős barikát es selyem szőrű paripát. Szavaltak még Eichenmüller Juci, Bakos Tera, K. Horváth Teréz es Simon Anna. A szavalkatok es énekek után Bodnár Gáspár ismert nevű író „A kis Jézuska él” című karácsonyi színjátékát adták elő kellő praecizitással sugó nélkül. A záró beszédet Vásárhelyi Juliska mondotta, amelyben figyelemztette az intézet elnökét, Nagy Ignácot a mult karácsonykor tett ígéretere, arra t. i., hogy ha jók lesznek megmondja a kis anygainak, hogy hozzon számukra ajándékokkal jól megrakott karácsonyfát — ók jók voltak — es most kéri az elnököt társai nevében, hogy váltsa be ígért szavát. Ezután az elnök kijelentette, hogy igen is megtartotta szavát es az itt felállított karácsonyfán es az alatta látható ajándékok mind az övek s a kiosztásra felkérte Rajnás Mátvás titkárt es dr. Csöppenszky Mihály gondnokot, akik a gyermek sereg újongó örömnnyilvánulása között kiosztották az ajándékokat.

Az ünnepélyen látott es hallott szivnek es léleknek egyaránt kedves dolgok felett az intézet vezetőségének a gyermek nevelés es szerete

ápolása körül hozott nemes áldozat készségén kívül az intézet ovónője Imréné Horvát Etelekának is kiváló érdeme van, hogy száznál több kisgyermekkel bajlódva, egy valóban emlékeztető karácsonyi ünnepélyt volt képes a gyermekekkel rendeztetni.

— **Karácsonyi ajándék.** *Wimpfen* Sigfridné grófnő — mint Göböljárasi tudósítónk bennünket értesít — az idén is részesítette uradalmi gyermekeit jó szívének áldásaiban. Körülbelül 120 gyermeket teljes öltözet téli ruhával látott el, azontul az összes gyermekeket, körülbelül 1000-et hasznosabbnál-hasznosabb ajándékkal halmozott el. Minden pusztián karácsonyfát is állíttatott, hogy a cselédség kicsinyja-nagyja gyönyörköd-hessék a kis Jézus ajándékában. Az Isten áldja meg érte.

— **Eljegyzés.** Ifj. *Andrusofsky* Dániel, kolozsvári bankigazgató karácsonyi ünnepen Budapesten eljegyezte *Rakassányi* Ilona kasszonyt, beszercebényiai tanítónő. Ez az eljegyzés főleg azért érdekes, mert dr. Faludi Miksa keresk. akadémiai igazgató nyári kirándulásának legkedvesebb epilogusa. A bankdirektor ur több éven keresztül állandó tagja volt Faludi dr. utátságának, bohém vidámsága s a házasság édes igájával szemben tanúsított következetes tartózkodása közismertekké váltak, míg végre a kis pajkos Amor egy jól és biztosan találó nyulával végvárosba sebet ejtett makacs állásfoglalásán s egy hajós utitársnővel oldalán a legboldogabb jövőre készíti elő. Szinte szívvel gratulálunk a kedves lánypár örömhíréhez. Hisszük, hogy a boldogságnak oly mértékben leendnek osztályosai, a mint jóbarátaik ezt nekik szívből óhajtják. Természetes, hogy egyben Faludi dr. urnak is szívesen gratulálunk.

— **Iskolaszéki választás.** Mult csütörtökön, azaz dec. 28-án történt meg a móri rk. iskolaszék újja alakítása s a Kath. Kőr nagytermében. Előök Schweighardt Veremund h. plebános $\frac{1}{10}$ órákor az igen nagy számban (6–700) megjelent választó közönség jelenlétében a hitközségi közgyűlést megnyitván, nagyszabású beszéd kíséretében beszámolt az iskolaszékek 3 évi küzdelmes munkásságáról; meggyőző érvekkel utasítja vissza a rágalmatokat, amikkel a volt iskolaszéket a kath. iskolaiügy ellenségei eme nehéz időben illették. Rámutat ama fényes eredményekre, amiket a volt iskolaszék kivívott, amely eredményt minden kath. polgár büszkén magáénak vallhat. Végül hitközség nevében megköszömi iskolaszékek 3 évi önzetlen munkásságát. A közgyűlés ezután egyhangulag a nyilvános, közfelkialtással való szavazást kívánta, melynek alapján megválasztottak: Dömötör Géza tb. főbíró, Forstner Ferenc, Flatskár György, Grüll Antal, Gaszner József, Hornich István, Kadelka Ferenc, Kornice István, Mergl Ferenc, Mergl Márton, Pisch József, Pisch József, Ruff György, Schindler József, Steiner József, Szabó Ferenc, Geszler Mihály, Ruff István, Stéger Marton, dr. Szauer György, Korb Mihály közs. bíró, Krieger Sándor, Széles János és Buderer János. A gyűlés tagjai élénk éljenzéssel fogadták a szívük szerint való választást.

— **A javítóintézet új igazgatója.** Az igazságügyi miniszter tegnap kinevezte *Mészáros* Sándort a helybeli javítóintézet igazgatójává, a ki eddig ideiglenes igazgatója volt az intézetnek. Az új igazgató holnap teszi le Budapesten a hivatalos esküt. A tisztviselői kar, valamint az egész személyzet nagy örömmel fogadta a kinevezés hírére, mert *Mészáros* Sándor igazságos, becsületos lelkével rendet fog hozni a békétől megfosztott intézetbe s gondja lesz rá, hogy a béke bontónak cselekedetei napvilágra jöjjenek.

Vásárhelyi Gyula, a volt igazgató Kassára került családfőnek, Lónyai János pedig Ilavárra hasonló minőségben.

— **Eljegyzés.** Gánti Lajos budapesti postatiszt eljegyezte Müller Alicet, Tömör József kir. törvényszéki bíró szép és kedves leányát.

— **Katona-zene.** Folyó hó 31-én az Otthon kávéházban humorisztikus zenei előadást tartott a V. honvédkerület zenekara színházi osztágnak közreműködésével. Kezdte este 10 órákor, vége hajnalban. Szabad bemenet, mérsékelt árak, büf-fet. Tisztelettel *Fekete* Géza, kávé.

— **Gróf Pál ügye.** Csütörtökön este váratlan esemény történt a menyiben a törvényszék Gróf Pál ügyében a további eljárást felfüggesz-

tette illetőleg január 16-ig elnapolta. Az elnapolás részben a még hiányzó adatok beszerzése miatt szükséges, másrészt pedig Madarasy István szavazóbírának családí gyászja miatt, a ki Nyers Lajos kuriai bíró elhunytában apósát gyászolja.

— **A csavar.** Kristóffy belügyér könyvet. Fenyeget, hogy elvonja azt a 27 ezer kor. összeget, a mely a városnak az állami adóbeszedéséért, mint kezelési összeg jár. Ezt ő nem hajlandó ki-utaltatni, ha a város megtagadja az önként befizetett adó beszolgáltatását. Fenyeget továbbá, hogy jövőre csendőrökkel hajtattjak be az adókat. No hát csak jöjjetek! Majd meglátjuk ki bánja meg!

— **Adomány az öreg honvédeknek.** Majzer András helybeli cserepes mester 70 deka szivar-veget ajándékozott az öreg 48-as honvédeknek. Az adományért öreg bajtársai nevében Pajor István a honvédegyet alelnöke mond köszönetet.

— **Elfogott orvodások.** Stammerl Péter és Peto István baró Trautenberg Frigyes erdő-őrei a napokban lesbe álltak a Mórahoz tartozó Sikáros nevi erdőrezben, nehogy az ottani fiatal fenyőfákat karácsonyfa céljaira meglopkodják. Egyszerre különös zaj ütötte meg fülüket és az előttük elérülő tisztason csakhamar két féltagy-vezetett ember lett látható, kikben az erdőmők a vidék két leghurhdtebb orvodásszát Horeska István és Baracs István pusztaidom kikötöket ismertek fel. Az erdőmők az orvodásokra vetettek magukat és ezek egyikét sikerült is elfogniok, a másikat pedig másnap fogták el lakásán. Az orvodások ellen megindult az eljárás.

— **Férgyilkos asszony.** Haden Jánosné szül. Knittelheller Mana a lütsvegylkos töredelmes vállomást tett Simon Sándor rendőralkapitány előtt. Elmondotta a gyilkosság borzalmis részleteit. A szörnyű tett nem hajnali 4–5 óra között, hanem reggel 8 és 9 óra között történt. Hadenne közvetlenül, hogy a véres hullára tiszta ruhát hozott és a padlora, ágyneműre esett verteftöket eltüntette, atment a szomszédság Szent György kózkórházba, ahol dr. Gremspurger Károlynak hívva mondotta, hogy urat meggyilkoltak. A kihallgatás után Simon Sándor rendőralkapitány a szörnyű bun sulya alatt megtört asszonyt ak-sértette a tegnapi nap folyamán a vizsgálóbíróhoz, ahol Sarkány Ferenc vizsgálóbíró rogtan kihall-gatta és vizsgálati fogságba helyezette. A borzalmis gyilkosság szörnyű alkózatát tegnap temetkez el.

— **Színházi hír.** Vasárnap kerül színe *Gárdonyi* Geza, a nagynevu írónak *Fehér Anna* c. betyártörténete. Az újdonság a Királyi színházban került bemutatásra a legnagyobb sikerrel. A mese-je az alföldi betyárvilágot tárja elénk es ily tárgyú darab meg színpadon nem volt. Erdel-feszti történetet mutat be. Gárdonyi neve elég biztosíték egy igazi siker előérére. A darabban főszereplők: Fehér László — Margittai, Fehér Anna — Jávor Aranka, Horváth szolgáló — Batosi Miska, Berci, betyárok — Halász és Kaldor, Ganges. Kolokány, cigányok — Somogyi és Deak. A többi szerepek is elsőrendű kezekben vannak. A darab foglalkoztatja az egész személyzetet. Hétfőn megismétlik a darabot.

Január 2-án kedden kerül színe a szenzá-ciósi operette, a *Güll Baba*. E darabra az igaz-gatoság nagy gondot fordít, fényes jelmezek, tel-jesen új díszletek készültek es oly sikert vannak, mint János viteltől. Budapesten napról-napra zsut-folt házak előtt kerül színe és hisszük, hogy itt is nagy sikert fog aratni.

— **Leszúrta a haragosát.** Karácsony éje-lén Szűts István nadasdácányi uradalmi lovas-és Kiss István földmves összevezettek egy ottani kocsimában. Kiss kést rántott es azt többször markolatig döfte ellenfele hasába. Szűtsöt életve-szélyes sebével beszállították a Szent-György köz-kórházba, ahol két órai szenvedés után meghalt. Kiss Istvánt a gyilkos a csendőrök letartóztatták es bekisérték a helybeli kir. ügyesség fogságába.

— **Agyonrúgódták a fejét.** Lerhofner Fe-renc, Polovizzer József es Kriszt József móri le-gények az elmúlt het egyik estéjén Klock Ferenc szintén móri lakos 40 éves családos földmves-gazdával együtt igyekeztek hazajárni a kocsimából. Utközben a legények egymással kötekedve bír-

közni kezdtek, mire Klock Ferenc azt a megjegy-zést tette, hogy nincs bennük erő. Erre a három legény egyesült erővel Klock Ferencet rontott és addig ütötték, míg az eszméletlenül össze nem esett, majd pedig csizmasarkukkal a felismerhe-tetlenségig összerúgódták. Klock Ferencet önkí-vületi állapotban szállították lakására, ahol most a halállal vívdók. A három legényt letartóztatta a csendőrség.

— **A Székely-havasi bivalytej** jósága általá-ban ismeretes. Ezen bivalytejjel készíti Balázs-ovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgyön 176. szám, a törvényes védett „Alba"-szappant (ára 1 korona), „Alba"-arc krémet (ára 1 korona 50 fillér) es „Alba"-hőlygport (ára 1 korona 50 fillér), melyeket a szokásos vásári reklám mellő-zésével, nyugodt lélekkel ajánlunk a művelt hölgy-közönség figyelmébe, mivel semmi ártalmas vegyi terméket nem tartalmaznak s melyekről hazánk első orvosnője dr. gróf Hugonny Vilma ezt írja: „Az „Alba"-szappan es krém a bőr ápolására, a széplők es más arcisztálalanságok eltávolítására a legjobban ajánlható szerek." Kaphatók mindenütt.

Nincs többé fejkorna!

A világhírű Bergman a Comp. (Drezden és Teschen) **fejkorpa pomádé** háromszori haszná-lata teljesen megszünteti — Kapható: **Koronafi Károly** fodrász-üzletében, Nador-u. 13. *Egy tégely: 1 kor. 20 f.*

Nyit t ér.*)

Mélyen tisztelt vendégeimnek jó bará-tainknak es ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Bandl Ferenc
vendéglős.

Mélyen tisztelt vendégeimnek vala-mint jó akaróim es barátainknak ez uton kívánok boldog új évet

Fekete Géza
Otthon kávé.

Igen tisztelt vendégeinek es jó isme-rőseinek boldog új évet kíván

Endersz Sándor

Fekete Sas vendéglő tulajdonosa

(E rovatban közöltétek nem vállal felelősséget a Szék.

Színház.

Csütörtök, dec. 28.

A spanyol drámaírók atyámeisterének Sardou Viktornak *A boszorkány* című legújabb drámája került színe f. hó 28-án a városi színházban. A tárgyát a spanyol inkvizíció idejéből meríti. Sokan, különösen az egyház ellenségei — természetesen elsősorban a zsidók — tudatosan összevetézték a római szentszék működését a spanyol kormány-nak a lázadó mörök leverését célzó inkvizíciójá-ival, s nem átalják mindama szennyet es piszkot a katolikus egyháza rákenni, mit a hatalmának megszilárdítására es a trón biztosítására a kormány fanatikus hívei elkövettek. Napról-napra látjuk a rosszakaratu tendenciák felburjánzását, hiába cáfoltjuk meg a valótlanságokat, az egyház ellen folytatott áldatlan hajtsza fertőző nyála mind-egyre megmérgezi az embereket. Egy kevés tör-tenettudás, egy kis intelligencia es akkor mindjárt mást mutat az érem másik oldala. A közönség nagy átlaga természetesen csömörlik a történeti igazságok száray berkeitől es szívesebben látja, ha a mult idők története „korhú“ alakjaival egy-temben megelevenedik előtte a színpadon. A pub-

likum e tropikus nemtörődőmségét aztán egyes hatástvadászó, az egyház intencióit semmibe nem vevő írők arra használják fel, hogy olcsó sikert aratva egyet rugjanak azon az intézményen, melynek köszönheti az emberiség, hogy eddig még fel nem falta egymást. A naiv, tudatlan lélek csak a késztet látja s azt hiszi, hogy ami ott írva van, annak minden betűje aranyigazság. A gyönyörködés örve alatt beadott maszlag is ő s az ópiumevő sem sejti, hogy a paradicsomi gyönyörök milyen pusztítást visznek véghez szervezetében. Sardounak, az idegrázó drámák megteremtőjének vajjon uri szüksége volt arra, hogy írói virágai mellé egy hamis szálát ültessen, melynek amint nincs illata, épp oly valótlanúságot terjeszt mint darabjában is. Zoraya, egy már özvegyasszony (Jávora) halállosan beleszeret Don Eurique-be (Margittai) aki viszont szerelemre lobbant a búbjajos „boszorkány” iránt, ki a mezei gyógyító erejű virágokkal ingyen gyógyítja meg a környék szegényeit. Csak titokban jöhetnek össze Zoraya lakásán, mert a spányol törvény örökös gályarabságra kényszeríti azt a férfit, aki már nőre meri vetni szemét, ugy hasonlóképpen a nő is a börtön fenekén selymődik el. Don Eurique-t azonban már megemlékezők már eljegyezték a szülei Juanná-val (Csendes), ki a zárdaszüzek oltalma alatt nevelkedett mindaddig, míg az esküvő hatánapja el nem érkezett. Juanna nem szereti vélegényét, mert apicának készül s emellett álmokörös is, mely ellen hasztalan keresnek orvososságot, sehol sem találnak. Végre Juanna cselédje titokban elvezeti Zoraya-hoz, aki azután segít is a baján, hogy másnap, nadszészakáján álomkórba ne essék. Csak akkor tudja meg Zoraya, hogy Juanna Don Eurique menyasszonya, mikor már az házat elhagyta. Boszort esküdve éjszakának idején belopódzkodik a városba, felkeresi Don Eurique lakását, s azzal éppen akkor találkozik, mikor iljju nevéhez akar menni. Szeméire veti neki hütlenségét, Don Eurique kinagyarázza magát, hogy nem tehetett másképpen, s ekkor meglepni őket Cardenos (Kaldor Dezső) aki fel akarja lármáztatni a házat, hogy Zoraya itt van. Don Eurique viaskodik vele, s mikor látja, hogy nem tudja rávenni a hallgatásra, megfojtja. Ez nem történhetett csendben, a ház lakói felébrednek s Don Eurique menekülni kénytelen Zorayával. Afrikába akarnak átszökni, de időközben elfogják őket és a szent törvényszék elé kerülnek. És itt jön a valótlán jelenetek egész sorozata, mert hogy amik a vallatás során történnék, azt az egyház a történelem írott lapjái szerint sem követhette el. Zorayát rábírik, hogy vállalja magát boszorkánynak, akkor őt ugyan máglyára ítélik, de Don Eurique megszabadul, mivel búbjajoságának hatása alatt követte el a gyilkosságot. Zoraya mindent magára vállal, csak-hogy szerelmesét megszabadítsa. Don Eurique elhiszi, hogy Zoraya csakugyan búbjajos, s magára hagyja, de később megtudja, hogy nem az, s mindent elkövet, hogy a haláltól megmentse. Zorayát azonban mégis máglyára viszik, s amint arra fel akarják hurcolni, Don Lopez, Toledo város főkegyelmezője (Limár Béla) elősiet s kéri Zorayát, hogy mindezeideig álomba merült leányát ébressze fel. Zoraya a megkegyelmezetés árán hajlandó a lányt, Juannát felébreszteni, s mikor ezt megigérik neki, csakugyan fel is ébreszti. Zorayát szabadon eresztik, s a Don Eurique-vel együtt a felbőszült nép elől a templomba akar menekülni, de ezt bezárták előtte. A nép már-már máglyára hurcolja, mikor Zoraya egy mérgezett fűgét vesz elő, azt közös akarattal kettéharapják Don Eurique-vel, s a templom ajtaja előtt meghalnak. Ez a darab meséje, melynek koncepciója egyébként kifogástalan, s a remek dialógus hatása alatt mindvégig feszült érdeklődés mellett hatol a kibonyolítás felé. A darab kegyetlenül megkínosza idegeinket. Jávora Aránaknak művészi alakító képességét egész teljességében alkalmunk volt megismerni. Eleinte a szerelem tetető, majd a szerelem emésztő lázában égő szenvedélyes úrnő, a szerelmesét féltő és a megmentéséért az élet feláldozó rajongó asszony szerepét a legkisebb mozzanatában is kidolgozta Jávora Aranka Zoraya-val megmutatta hogy a színpad levegőjében él. Mellette méltó partnerét Margittai Gyulát említhetjük fel, továbbá Bátosi Endrét (Ninones) ki hálatlan szerepét fölösleges túlzásokkal nem igyekezett nevetségessé tenni.

Péntek, dec. 29t
Csőpesség. Zónaelőadás. Zsufolt ház. Kittünő előadás. Csendes Alice pompás „csőpesség.” Jávora Aranka kedves Márta, Margittai ügyes Ambró, Bátosi Endre élethű Dengelegi és Somogyi figurális Lenci hácsi voltak. Többet, ugy hi-szük, felesleges mondanunk.

Anyakönyvi statisztika

1905. december hó 23-tól december hó 30-ig.

I. Születés.
 Született: 5 törvényes fiú, 12 leány; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 18.

II. Halálozás.
 Elhalt: 9 fi, 1 nő. Ezekből 7 éven aluli; törvényes fiú: 0, leány: 0; törvénytelen fiú: 0, leány 0; 7 éven felüli fi: 0, nő: 1. — Összesen: 10.

E szerint a születés a halálozást 8-cal mulja felül.
 Elhaltak: Nagy István, ev. ref. 54 éves festőgyári napsz. Szt. Gy. k. — Sibál József r. k. 25 éves házi szolga Szt. Gy. k. — Fabián Istvánné, Kis Erzsébet r. k. Sörpinc-utca 3 sz. — Jovag Kreutzer Nándor r. k. magánzó 86 éves Ligetsor 6 sz. — Koller Cászpár r. k. nyug. gazdatiszt 83 éves Jókai-utca 6 sz. — Móna Ferenc r. k. 13 éves Távirdu-utca, 3 sz. — Szüts István, r. k. lovász, 24 éves Szt. Gy. k. — László János, r. k. földm. napsz. 30 éves Szt. Gy. k. — Kósa Sándor r. k. földm. napsz. 66 éves Gaztelep-u. 11 sz. — Haldán János r. k. fuvaros 39 éves Seregélyesi-ut

Kihirdetés.
 Domink Ferenc napsz. és Farkas Julianna, Sz.-fehértár. — Szabó István napsz. és Nyakas Erzsébet Sz.-fehértár. — Fodor Lipót (Lajos) úgynök Budapest és Löwy Irma Sz.-fehértár. — Molnár János napsz. és Csurgai Horváth Julianna Sz.-fehértár. — Paraszt Ferenc napsz. és Szalay Teréz Sz.-fehértár. — Szabó György napsz. és Horváth Borbála Sz.-fehértár.

Frank Balázs
 kútmester, (I. Öreg-utca 5 sz.)
 Elfogad kútfurást, ásást, szivattyujavitást, vízvezeték- és fürdőberendezéseket. Minden e szakmába vágó munkákat gyorsfűró eszközökkel, puntányosan és pontosan végez.

HYDROCHROMIN
 csupán hideg vízzel
 minden egyéb toladék nélkül vegyítve már is használatra kész festék,
homlokzatok és mindennemű belső helyiségek mázolására,
 amely gyorsan szárad, mázza szagtalan, zománcszerű sima és kemény mosható viharálló tüzbiztos, színét éveig változatlanul megtartja, gázoknak, esonak és zivatarnak ellentáll, az olajfestékekkel összehasonlíthatlan olcsóbb, az enyvesfestékeknel valamivel drágább.
 Minden színben kapható.
 Különös előnye egészségi szempontból mérlegtmentes, szagtalan, antiseptikus, mosható és lyukacsos;
 a falak nedvességének elpárolgását nem gátolja.
 Ismertető, minta stb. kívánatra ingyen és bérin.
 Valódi csakis az idenyomott védjegyvel ellátott csomagolásban.
Szárazvámi kréta-, mész és kőipar részvény-társaság, Szárazvám (Sopron m.)
Egyedül ifj. Ditmár József, Székesfehérvár, megyénk képviselőjénél Szőgyéni Marich-utca kapható.

A székesfehérvári
Árpád-fürdő
 december 31-én,
 vasárnap reggel megnyilik.

Székesfehérvár városának és környékének egy teljesen modern, a legkényesebb igényeket is kielégítő, a legnagyobb eleganciával berendezett helyiség áll rendelkezésére.

GÖZFÜRDŐ:
 Meleg, langyos és hideg medencékkel, villanyozó készülékkel, nagy zuhanykamrával, kényelmes pihenővel és fodrászteremmel.
 A férfiak fürdési ideje:
 A szerdai napot kivéve mindennap déli óráig, csütörtökön és vasárnap déltután 2 óráig.
 A nők fürdési ideje:
 Szerdán egész nap, hétfőn és pénteken déltután 2 óráig.
 Jegyek ára:
 Egyes jegy 1 K. — f.
 Szerdán és csütörtökön d. r. 1 K. 20 f.
 Tanuló és gyermekjegy . . . K. 70 f.

MEDENCEFÜRDŐ:
 Porcellánmedence:
 Egy személynek 1 K. 20 f.
 Kerámii medence:
 Egy személynek K. 90 f.
 Saloni medence:
 Három személyre 2 K. — f.
 Családi medence:
 Ol személyig 3 K. — f.
 Lepedő K. 20 f.
 Torulkozó — K. 06 f.
 Ha a medencefűrdőt a felelőbb meghatározottul több személy kívánja használni, személyenkint 20 fill. pótfegy váltandó.
 A kettős medenceknél minden medencére külön jegy váltandó.

Megnyitási idő:
 Naponként reggel 6 órakor.
Bezárási idő:
 Május hó 1-től augusztus hó 31-ig este 8 órakor. — Szeptember hó 1-től április hó 30-ig este 7 órakor.

Déli 1 és 2 óra között az egész fürdő helyiség zárva van.
Az igazgatóság.
A hidegvizgyógyintézet-, villanyos gyógyfürdőre és az uszodára vonatkozó tájékoztatót később tesszük közzé.

Kedvező feltételek.

„DORDRECHT“

életbiztosító társaság

DORDRECHTBEN (Hollandia.)

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én
21. sz. a. kélt királyi dekretummal.

Magyarországi fiók:

Budapest, V. Marokkói-utca 2. (Erzsé-
bet-tér sarkán)

(saját palotája.)

Igazgató:

Robitsek Henrik Ferenc.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság, mely
törvényesen kötelezi magát, hogy ma-
gyarországi üzletének díjtartalfékait ma-
gyar értékekben helyezi el.

Referenciák:

Magyar általános hitelbank,
Pest magy. kereskedelmi bank,
Budapesten.

Képviselője: Ifj. Lendvai Ferenc.

Jutányos díjak

500 nyeregményészesség.

Akácfa eladás!Seregélyes mellett (a buckáni
erdőn) ipari célokra szolgáló akác-
fa, naponta — vásár- és ünnepna-
pok kivételével — ott az erdőn,
esetleg a seregélyesi vasútiállomá-
sra szállítva, eladó.Alkalmos bognárfának, pajta- és
gőreoszlopoknak, kerítés és lugosdu-
coknak, szőlőkarónak stb.Hirdetések jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.**Tánc tanítási
jelentés!**Alulírott tisztelettel értesitem a melven
tiszelt szülőket és a t. ifjúságot, hogy a
jövő év január 2-án**farsangi táncanfolyamot**nyitok, hol az eredeti magyar- és a leg-
újabb szalon-táncokat eddigi gyakorlatom
alapján sikeresen tanítom.**Előadás:**Különösen, kizárólag csak diákok részére
d. u. 5 7 óráig.Kereskedők részére pedig minden másnap
este 8 10 óráig.Az iparos ifjúság részére szintén külön
minden másnap este 8 10 óráig.Uri családokhoz bármely órában csoport-
nagy magánoktatásra felszólás szerint ren-
delkedésükre állok.Ertekezni és iratkozni lehet lakásomon:
Palotai-utca 15. sz.

Tisztelettel

Sorecz József,
okl. tánc tanító.**Székesfehérvári első
Butorraktár**Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas“ szállodával szemben.Van szerencsém a n. é. helybeli
és vidéki közönségnek a már 40 éve
jó hírben álló saját készítményűt**kárpitos és asztalos
BUTORAIMAT**nagy választékban, szilárd és izlé-
teljes kivitelben, pontos kiszolgálás
és jutányos árakban ajánlanám.Nemkülönben e szakmákban
vállalkozom kívánatra külön raj-
zok szerint elkészítendő min-
nemű kárpitos és asztalos munkák-
ra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel

Füstér Imre.

**Villanyerőre berendezett
GŐZMOSÓDA.**

LAKATOS-UTCA 10.

Legszelb mosás és vasallás
szakszerűen készítetik a legjutányo-
sabb árban. Pontos kiszolgálás.A nagyérdemű közönség becses
pártfogását kériNagy Ignac
mosodás.

Lakatos-utca 10.

Aki kitűnő étvágyfokozó
asztali italt óhajt,**Aki** gyenge, lábbadozó,**Aki** ideges, álmatlan,**Aki** vérszegény,**Aki** sovány,**Aki** szoptat,**Aki** tüdőbetegne mulassza el saját érdekében a ki-
tűnő hatásnak elismert és rendkívül
tartós**HERCULES**

maláta-tápsőr

különlegességet inni.

Kapható minden nagyobb ese-
mege-, fűszer-kereskedésben, kü-
vénházban, vendéglőben és aHercules Söröződe székelyvárosi
telepén.

Budapest, VII. Bethlen-tér 3.

Telefon 63—68.

Árjegyzék ingyen.

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg)
utánvétel.Kapható: Székesfehérvár, Reinitz Lipót
cégnél.**GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.**Elfogad a legmértányosabb feltételek és díjak mellett
tűz-, jég- és életbiztosításokat.A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a
versenyt egyedül a Szövetkezet fejté ki, érdeke
tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

52—40